

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Евгения Симеонова

Катедра “Пиано”, Теоретико – композиторски и диригентски факултет в
Национална музикална академия “Проф. Панчо Владигеров” – София

относно

конкурс за академичната длъжност „професор“ по пиано в Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, обявен в „Държавен вестник“, бр. 82 от 14.10. 2022 г.

/професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство/

с единствен кандидат **доц. д-р Елена Антонова Дикова**

Доц. д-р Елена Дикова предлага широкоспектърна художествено - творческа и педагогическа дейност, обхващаща периода 2017-2022 г. (след придобиване на академичната длъжност „доцент“). Реализирала е интересни проекти с национален резонанс, като зрял камерен изпълнител, включително и международни изяви.

Е. Дикова е музикант със сериозна академична подготовка и възходящо творческо развитие. Трябва да отбележа, че след 2011 г., когато тя постъпи в катедра „Пиано“ в ТКДФ и особено след 2015 г., съм свидетел на нейното радващо професионално израстване, като камерен партньор. Мисля, че Е. Дикова с професионализъм, самоусъвършенстване, работоспособност, организираност, енергия и интелигентност разшири успешно своите търсения в областта на камерното музициране и партниране с изявени български музиканти.

В нейната биография прави силно впечатление присъствието на две големи творчески личности, които трасират основно нейното професионално

обучение и музикантско формиране – известният педагог проф. д-р Милена Куртева, дългогодишен директор на музикалното училище „Л. Пипков“ в София, което Елена завършва със златен медал.¹ А големият български пианист проф. Антон Диков, като нейн баща и преподавател в НМА, е чистия извор на високи познания в областта на клавиричната интерпретация. Участвала е в майсторските класове на такива музиканти, като проф. Джей Готлиб, Франция (концертиращ пианист), проф. Оливие Гардон (Висше училище за музика Екол Нормал, Париж), проф. Марчело Абадо и проф. Доминик Мерле (Парижката национална консерватория). От 1993 г. Е. Дикова е хоноруван, след 2000 г. – старши и главен асистент в Клавирна катедра. През 2015 г. тя защитава успешно докторска дисертация на тема *„ТВОРЧЕСКИЯТ ПОДХОД КЪМ ЖАНРА КЛАВИРЕН КОНЦЕРТ В ИЗПЪЛНИТЕЛСКОТО ИЗКУСТВО НА АНТОН ДИКОВ“*, като развива много активна дейност, свързана със съхранение на изпълнителското наследство и памет за пианиста – участия в радио и телевизионни предавания, издадени компактдискове /на „Гега Ню“ и два по проекти на НМА/; множество концерти (Словакия, Чехия, Австрия, България), както и срещи-разговори с музикантска и широка аудитория в България и Македония. Учредител е на награда „Антон Диков“ в националния конкурс „Панчо Владигеров“, Шумен.

През 2017 г. е назначена на академичната длъжност доцент в катедра „Пиано“ в ТКДФ, където нейни студенти ежегодно се включват в общи продукции на катедрата или в тематични концерти /концерт на студенти, посветен на творчеството на Клод Дебюси, април 2018/ и други.

От няколко години доц. Е. Дикова има свой клас по пиано, като редовен преподавател в НМУ „Любомир Пипков“, където работи с млади талантиливи музиканти. Атестацията за добри педагогически постижения са получените

дипломи за преподавателски принос и постижения във връзка с наградените й възпитаници на различни конкурсни форуми в България и чужбина.

През 2019 г. Елена Дикова получава Златна лира за високи художествено-творчески постижения от СБМТД и по повод нейния юбилей.

Основните акценти на представената дейност са:

1. в областта на изпълнителското изкуство на инструментална камерна музика с участие в различен тип камерни формати. В сътрудничество с изявени музиканти тя натрупва опит в този период най-вече като камерен изпълнител – в клавирно дуо, дуо флейта и пиано, дуо чело и пиано, клавирно трио и клавирен квинтет.

2. звукозаписна дейност

3. активно участие в жури на редица издания на международни конкурси и провеждането на майсторски класове – споделен опит от нейната преподавателска дейност.

Настоящата рецензия разглежда дейността на доц. д-р Елена Дикова според правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Наредбата за развитието на академичния състав на НМА. Оценявам ги като стойностни професионални прояви, а тяхната съвкупност покрива минималните национални изисквания както следва по раздели:

Група “А”: Дисертационен труд на тема *„ТВОРЧЕСКИЯТ ПОДХОД КЪМ ЖАНРА КЛАВИРЕН КОНЦЕРТ В ИЗПЪЛНИТЕЛСКОТО ИЗКУСТВО НА АНТОН ДИКОВ“*, за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в Национална музикална академия „Проф. П. Владигеров“, ТКДФ, Катедра Пиано“ с професионално направление: 8.3. Музикално и танцово изкуство - диплома № 75/ 06.10.2015.

КЪМ ХУДОЖЕСТВЕНОТВОРЧЕСКА И НАУЧНА ДЕЙНОСТ - ГРУПА "В",
показател 5, като *хабилитационен труд* доц. д-р Е. Дикова представя:

- **Камерен концерт „Шедьоври от Франция“**, съвместно с Христо Танев, (виолончело) – Международен фестивал „Дни на камерната музика“, Габрово, (12.09.2018); в програмата: Цезар Франк, Ф. Пуленк и К. Дебюси – *сонати за виолончело и пиано (35 т.)*
- **Камерен концерт за двама пианисти**, съвместно с Иво Калчев – зала Синпура, Консерватория Синпура, Сингапур (28.06.2019); в програмата: Ф. Пуленк – *Соната за 4 ръце*, С. Барбър – *Сюита за 4 ръце „Souvenirs” Op. 28 (Waltz, Pas de deux, Hesitation-Tango)*, А. Дворжак – *Славянски танци, Op. 72, No. 2*, М. Мошковски – *Испански танци Op. 12, Nos. 1 & 2*, Й. Брамс – *Унгарски танци Nos. 2 & 5*, С. Рахманинов – *Из „Шест пиеси за 4 ръце“ op.11 (Руска песен, Валс, Романс, Слава) (35 т.)*
- **Камерен концерт „Романтични диалози“**, посветен на 200 години от рождението на Цезар Франк, съвместно със Стоимен Пеев и Йордан Димитров (цигулка), Иво Кръстев (виола) и Христо Танев (виолончело) - Международен музикален фестивал „Софийски музикални седмици“, камерна зала България, (06.06. 2022); в програмата: *Клавирните квинтети* на Антонин Дворжак и Сезар Франк (35 т.)
- **Два камерни концерта „Шедьоври на младостта“**, съвместно с Йордан Димитров (цигулка) и Христо Танев (виолончело) – Празници на изкуствата „Аполония 2022“, Созопол (04.09.2022) и „Музикални вторници“, зала БИАД, София (01.11.2022); в програмата: Д. Шостакович – *Клавирно трио op.8*, С. Рахманинов – *Елегично трио №1* и Цезар Франк – *Клавирно трио op.1 №1 (35 т.)*

Така представената творческа дейност на кандидата като хабилитационен труд многократно надвишава задължителните точки от минималните изисквания в

област 8. Изкуства. В посочения период се наблюдава активността на доц. д-р Елена Дикова в сравнително кратък период от време да осъществи концертни изяви, структурирани с добър музикантски вкус и с произведения от различни стилове. В тях, освен познатите страници от камерната литература за различни състави, присъстват крупни цикли и по-рядко звучачи шедьоври от европейската музика. Клавирната партия, която партитурно е натоварена с основното драматургично действие поставя сериозни технически, звукови и ансамблови предизвикателства пред пианиста.

В *група „Г“*, *показател 9*, разкриващ кандидата в развитие, е и докладът На Дикова, Елена. Антон Диков – утвърден Бетовенов интерпретатор. - В: Светът на Бетовен, Бетовен и светът. X Академични пролетни четения. София, Национална музикална академия, 2020, с. 317 – 324; ISSN 1314-9261

Към група „Г“, Показател 13 – Водеща или самостоятелна творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд,

доц. д-р Елена Дикова представя разнообразна и стойностна дейност, която допълва общото впечатление за динамично присъствие в концертния живот у нас:

- **Камерен концерт**, съвместно с Яна Михайлова (флейта) – Международен музикален фестивал „Софийски музикални седмици“, зала БИАД (15.06.2021); В програмата: Карл Филип Емануел Бах - "Хамбургска" соната Wq133 Сол мажор, Ф. Шуберт - *Интродукция и вариации "Trockne Blumen"* за флейта и пиано, С. Прокофиев - *Соната за флейта и пиано op. 94 Ре мажор (35 т.)*
- **Клавирен концерт** с творби от Красимир Тасков за 4 ръце, съвместно с проф. д-р Александър Василенко, зала АМТИИ „Проф. А. Диамандиев“, Пловдив (10.12.2021); в програмата: *4 Бурлески (Сюита из балета -*

бурлеска "Царе на лудориите"), „Триптих“ (Багатела, Заклинание и Остинато), „Взаимност“. Концертът е излъчван директно чрез стрийминг в платформата YouTube. (35т.)

- **Авторски компактдиск** „Клавирните творби на Красимир Тасков за четири ръце“ по проект на НФК, продуцент СОНАРТ ЕООД, съвместно с проф. д-р Александър Василенко. Компактдискът съдържа пет клавирни цикъла (*Две пиеси – Новелета и Танц; „Триптих“ (Багатела, Заклинание и Остинато); „Взаимност“; 4 Бурлески (Сюита из балета - бурлеска "Царе на лудориите"); „Три ритуални движения“*)ⁱⁱ (35т.)

В Показател 14 от /група „Г“/ Поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт в областта на изкуствата ще подчертая няколко представителни изяви, които оценявам по достойнство:

- Студиен запис на *Соната за виола и пиано оп. 147* от Дмитрий Шостакович (транскрипция за виолончело), с Христо Танев - *първи запис на творбата в този състав в България* за фонда на БНР, 2019
- Авторски компактдиск на Георги Арnaudов „Протичане и пребиваване“, издаден от БНР през юни, 2017 МК57496/09-06-2017

/С участие на Елена Дикова - „*Brahms versus Wagner*“ за клавирен квинтет/

- Гала концерт-филм посветен на 175 г. от рождението на композитора Абай Кунанбайев, излъчен онлайн в YouTube на 19.11.2020 – Казахстанска национална консерватория Алмати

/С участието на Ел. Дикова – Абай Кунанбайев *Три пиеси за пиано*/

Осъществените премиери с цялата отговорност на първия прочит имат приносен характер, а звукозаписната дейност изисква специфични умения, опит и ориентация в звуковата среда.

В група „Д“, показател 19. Рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата доц. д-р Елена Дикова представя добросъвестно изискваните 8 рецензии. Избраните рецензии са публикувани в реферирани издания от уважавани колеги музиканти.

В група „Е“, показател 23 Участие в международен художествено-творчески проект ще сумирам активното ѝ участие в няколко издания на клавирни форуми в България и Македония:

- Трикратна дейност в международния конкурс за пианисти “Vivapiano”, София – 2018, 2019, 2022;
- IV международен фестивал „Полихимния”, Скопие, Р.С. Македония, 2019;
- Първи международен конкурс за пианисти „Пианофест”, Битоля, 2019 г. Р.С. Македония;
- „Winter Music Competition” 2021, Р. С. Македония;
- III международен музикален фестивал за млади музиканти „Сергей Михайлов“, Щип, Р.С. Македония, 2022.

В **Показател 28** доц. Е. Дикова документира два майсторски класа в Р.С. Македония /естествен резултат от нейната педагогическа дейност/, където отново активно си сътрудничи с македонските ни колеги и млади музиканти:

- Майсторски клас в Музикално училище „Илия Николовски” Скопие, 2018
- Майсторски клас в рамките на III международен музикален фестивал за млади музиканти „Сергей Михайлов“ - Щип, 2022

Считам, че присъствието на доц. Дикова, като член на жури и ръководител на майсторски класове в проведените международни фестивали и конкурси са високо признание за нейната професионална компетентност.

С положителните оценки, както и личните ми впечатления, изградени в годините в които съм свидетел на нейното професионално израстване, казани в настоящата рецензия изразявам своята убедителна подкрепа за колежата **доц. д-р Елена Антонова Дикова.**

Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури тя да бъде избрана за академичната длъжност „**професор по пиано**“ към катедра „Пиано“ при ТКДФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

София
01. 02. 2023 г.

Подпис:
проф. д-р Евгения Симеонова

ⁱ проф. Куртева е една от първите ученички на проф. Лили Атанасова (продължител на академична школа на Андрей Стоянов)

ⁱⁱ На произведението „Три ритуални движения“ от Красимир Тасков Елена Дикова, съвместно с Александър Василенко осъществяват *световната му премиера*